

kelaynak

-kel'liğizi fark edin-

“KUŞLAR ÖLÜR, SEN UÇUŞU HATIRLA!”

Bir anda kendimizi içinde bulduğumuz bu dünyada her birimiz apayrı şeyler yaşıyoruz, film şeridinden geçen bin bir çeşit sahne gibi. Mutlu olduğu kadar kötü şeyler de yaşıyor, koca bir bilinmezlikle boğuşuyoruz aslında. Sorun şu ki, yaratılış gereği olumsuz şeyleri hayatımızın merkezine koymayı ve acı çekmeyi daha çok seviyoruz fark etmeden. Doğru ya, acı dolu haykırımlarla gözlerimizi açmışız dünyaya, öyle devam edeceğimiz gibi. Kimimiz kalabalığın ortasında lakin her şeyden habersiz; kimimiz de tüm yalnızlığıyla yeni bir dünya vadetmiş kendine. Tek bir ortak noktamız var ki: Var olma çabasıyla devam ediyoruz hayatımıza.

Sahi ne ki bu var olma gayesi? İçindeki büyük korkuya rağmen doktor amcanın getirdiği iğneyi görmemek için gözlerini kapatmayı kendisine ilke edinmiş, hayatın gerçekleriyle yüzleşmemiş bir çocuk ya da yaşama meydan okuyan bir ihtiyar... Elbette ki bu kargaşa içerisinde kötü şeylere şahit olmaya mecbur bırakıldığımız anlar oluyor. Hayatımızdaki güzellikler yıldızlar kadar uçsuz bucaksız bile olsa gördüğümüz bir avuç karanlığa odaklanıyoruz o an insan doğası gereğince. Oysa o karanlık yıldızların ışığını daha da ortaya çıkarmaz mı ki? Bu yüzden kimi zaman gelecek için düşlediğimiz hayallere, kimi zaman da geçmişte kalan anılara tutunuyoruz. Anlam yüklüyoruz bir müzik bestesine ya da kitap satırına. Ne de olsa olayların karmaşasından sıyrılıp lütfedilen güzelliklere de odaklanması gerekiyor insanın.

Yaşadığımız olaylar gelip geçici, bize kalsana kafamızın en ücra köşelerine yerleşmiş birkaç izden ibaret. Biz sadece anda yaşıyoruz aslında. Yıldızlara bak, gecenin karanlığında parlaklıklarından ödün veriyorlar mı hiç? Güzellikler hep hayatta, bize düşense onlarla yola devam etmek olsa gerek. Kuşlar ölür, sen uçuşu hatırla!

Tuana Hasdemir

Önce selam sonra kelam düsturunu bozmadan selamımızı verelim: Merhaba arkadaşlar, okuldaşlar, kaderdaşlar! Selam mühim, birbirimizi sevebilmenin ilk şartı. Yürek ülkesinin bir kapısı varsa o kapının anahtarı: Selam!

Gelelim 'biz kimiz ve ne yapmaya çalışıyoruz'a. Biz KELAYNAKlarız. İlkemiz insanlara özellikle de okulumuzdaki herkese aslında KEL olduklarını gösteren AYNAlar olabilmek. Hatta daha da ileri giderek hem kel hem fodul olduğumuzu göstermek. İnsanlara aslında KEL olduklarını gösteren AYNAlara yani kendimize de KELAYNAK diyoruz. (-k isimden isim ☺)

Neslimiz tükenmek üzere, aynen bir kuş türü olan kelaynaklar gibi. Ama onlarla isim benzerliği ve neslimizin tükenmek üzere olması dışında tek benzerliğimiz KEL oluşumuz. ☺

GÖĞE BAKIYORUM

Ne zaman içim buruk olsa
Göge bakıyorum
İçimdeki haykırımları
oraya bırakıyorum
Gizlenmiş duyguları
işte o zaman fark ediyorum

Ne zaman yaram deşilse
Göge bakıyorum
Hayatı tümüyle inceliyorum
Bir daha görmemecesine

Ne zaman kavramlar yok olsa
Göge bakıyorum
Kalbimden taşan duyguları
Saklamak istiyorum umarsızca

Ne zaman
göge bakmaktan yorulsam
Gözlerimi kapatıyorum
Hiçbir şey söylemeden
Sessizce karanlıkta kayboluyorum

Rengin Sel

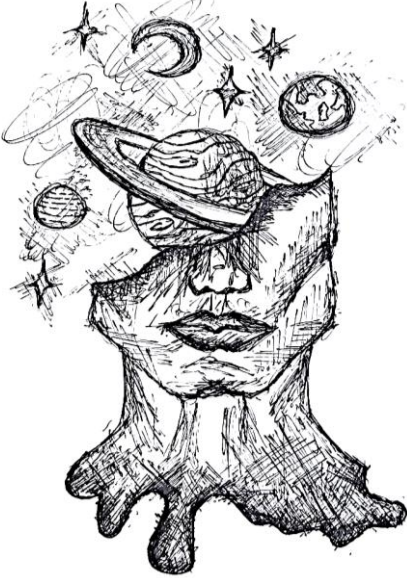

“Yeryüzünün öğretmeni
olmak için gökyüzünün
öğrencisi olmak gerek.”

Aliya İzzetbegoviç

İNSAN da ne?

İnsan, âciz bir varlıktır. Tek başına var olmaz, inatla dener ve dener ve doğanın kanunlarına başkaldırır. Yalnızlığa, ezelden beridir, bilmese de baş düşmanı olmuş yalnızlığa, ellerini uzatır ve kucaklar onu. Yalnızlık, insanın omzuna dişlerini geçirir ve bu âciz bedeninin kanını emmeye başlar ancak insan, diğerlerine yalnızlığı kucaklayabileceğini kanıtlayamaz işine öylesine dalmıştır ki bu eyleminin sonuçlarını göz önünde bulundurmaz. Kanını ve ruhunu ve yaşam filizlerini sömürür yalnızlık. En sonunda o kadar çok kan kaybetmiştir ki ayakta duramaz insan, bacakları fitili yakılmış mumlar misali erir. Ellerini bu defa diğerlerine uzatır, ihtiyacı olmadığını iddia ettiklerine, yardımı olmadan yaşayabileceğini sandıklarına. Ne diğerleri o insanı koşulsuzca kabul etmiştir ne de insan onlara ihtiyacı olduğunu kabullenmiştir lakin eller birleşir. İnsanların arasında bir ilişki kurulur ve düğümler atılır.

Şimdi bir başka evrededir insan. Tek başına yapamayacağını görmüştür, diğerleriyle ilişki kurar. Yardım alır, yardım eder. Ruhunun, varlığından bile haberdar olmadığı derinliklerinde bir isyan filizlenir. İnsan, bunu kendine yediremez. Âcizliği kendine yediremez. Âcizlik, onun için bir lanettir ve daima öyle olacaktır; kelimenin kendisi bile onu aşağılıyordur varlığıyla. Hâlbuki kelimelere anlamlarını yükleyen, onları hakaretlere eviren de insan değil midir? Bu isyan, düğümler içerisinde birbirine karışarak usul usul büyür. En sonunda, toprağın altında yaşayan bir köstebeğin yapacağı gibi, yüzeyde bir delik açarak dışarı fışırır. Nefretini kusan insan, diğerlerine muhtaç olmanın onda yarattığı hisleri kontrolsüzce kusan ancak nefreti diğer insanlara değildir aslında. Birbirine yardımlaşan, âcizliğini kabul etmiş ve sarmalayarak kötülüğünden arındırılmış, bu âcizliği diğerlerinin vukufuyla kutsandığı bir lütuf olarak görmeyi başarmışlara değildir. Kendine nefret duyar bu kinle dolu insan ancak çirkin hisleriyle diğer insanları lekelemeye yeltenmiştir.

İnsan, bir kez daha yalnızlığın kollarındadır şimdi. Kanıtlayacak hiçbir şey kalmamıştır. Her şey, apaçık ve tüm gerçekliğiyle ortadadır. Yalnızlık, eski bir dostuymuşçasına selamlar insanı. Şefkatle saçlarını okşar, kimse-sizlikle yoğurur onu. Hazır olduğunda, bir kez daha, fakat bu defa acele etmeksizin, dişlerini insanın etine bastırır. İnsan gözlerini yumar. En başından beri olduğuna inandığı yerdedir. Hayatta kalabileceğini söylediği yerde ölü-yordur. Bu defa kendi tercihi değildir belki ama en başından beri arzuladığı konumdadır. Ağzındaki, başarısızlıkla kavrulmuş başarının kekremsi tadı, son duyusu olur.

Dilay Mehmetoğlu

**Acı duyabiliyorsan,
canlısın.
Başkasının acısını
duyabiliyorsan,
"İNSANSIN"...**

(Tolstoy)

BİR HOKKA MÜREKKEP

Ay yıldızın selamı şehadet şerbetinde
Hasret kalmış toprak alıştığı yârine
Ak alınla al kan kaynaşır günden güne
Dostlukları gider her daim ebediyete

Karanlıklar yer edinmiş düşmanın ardında
Kimse mi göremez, saklı hatıralarda?
Yer yok umutsuzluğa, faydası yok yurda
Bilir bunu Mehmet Akif, haykırır korkma!

Her bir mermi saplanmakta iki ayrı yere
Bi' erin göğsüne bi' ana yüreğine
İki ayrı harp sürmekte kan ter içinde
Koca tanklar önünde , cepheleler gerisinde

Nedir ki başka çiçekler çoktandır açmışsa
Kardelenler yatar sabırla kar altında
İnandıkça buluşmaya gün ışığıyla
Elbet bir gün gelecek onların baharı da

Türkü bekler istiklal çelik zırh gölgesinde
Bir ışık daha belirlemekte her bir gençle
Kızıl, beyaz, nice renkler feda millete
Akif'in vasiyeti bir hokka mürekkeple

Elif Sena Şahin

kelAYNAK

IV. nesil sayı:10 ikibin22 şubatı

Arada bir çıkar. Gönderilen yazıların icabına bakılır.
Sebeb-i telifi insanın kendi ahvaline ve hayata dair hakikatleri
idrak etmesine vesile olmaktadır.

Sahibi: KEL'ler

Bizde herkes editör; ama en editör: Elif Sena Şahin
Bizde herkes başkan ama en başkan: Dilay Mehmetoğlu
Biz de herkes usta ama en usta: Emrah Ayhan
çizimler: Ela Savgi

*"Hiç kimse,
affettiği zaman olduğu
kadar yükselemez."
goethe*

BİZ BAĞCILAR ÇOCUĞUYUZ!

Memleketinin neresi olduğu önemli midir? Covid aşısını bulanlar Türk fakat Almanya'da yetişmişler, biz neden bu konu hakkında övünüyoruz? Türkiye'de doğdukları ve daha minicikken yurt dışına gidip oranın eğitimiyle büyüyip aşığı buldukları için mi? Aslında evet. Bizim için Türkiye'de doğmaları yeterli. Çünkü Türkiye'de doğan insanların bir zeka patlaması geçirdiklerine inanıyoruz. Akrabamız başarmış gibi hissediyoruz. Bir dünya haritasına baktığımızda gözümüzün hemen ülkemizi araması gibi, bir yer edinme içgüdüğü belki. Kavgada "Biz Şuranın çocuğuyuz" demenin tatminini başka bir şey verebilir mi? Geçmişten günümüze oranın kültürünü yaşattığımızı hissetme tatminini...

Aslında bu konunun ele alınabileceği en iyi yerlerden birisi okulumuz. Yurtlarda kalan elliden fazla farklı şehirlerden gelmiş çocuklar bir arada yaşıyorlar. Bir odada Diyarbakır, Antalya, Hatay, Elazığ, Edirne ve Kayseri'den gelmiş çocuklar bir arada kalmak zorunda kalıyorlar. Fakat bütün bu kültür ve memleket farklılıklarına rağmen kardeş olmayı başarmaları zor olmuyor. Birbirlerinden hiçbir farkları yokmuş gibi birden fazla insanın bu kadar yakın olamayacağı kadar, neredeyse aileymiş gibi yakınlaşıyorlar.

Peki, masanın diğer tarafından bakarsak; evrensel düşünmemek, daha da ileri gidersem ırkçı olmak bize ne kazandırır ne kaybettirir?

İrkçi ülkelerde Türk olduğumuzu söylediğimizde bizlere barbar gözüyle bakmaları çift taraflı olumsuzluk değil midir? Önyargı ve ötekileştirilme sorunları almış başını gidiyor. Örneğin Almanya gibi ülkelerde birinci sınıf vatandaş olarak görülemeyeceğimizden, kendilerini sınır ötesi ve üstü hisseden, insanlığa hizmet etme duygusu ile yurt dışına açılmak isteyen gençler için gayet onur kırıcı bir şey olduğunu söylememiz gerekiyor.

Yani kısacası bir taraftan bayrağımız, kültürümüz ve vatanımız bizi çeğiştirirken diğer tarafta evrensellekle, sınır tanımayarak ve toprak parçalarının önemsizliğiyle savaşıyoruz. Tarafınızı siz seçin!

Sahra Mina Zen

KEDİ DEYİP GEÇMEYİN!

Günümüzde bazılarımızın sevdiği, bazılarımızın korktuğu kediler geçmişte büyük bir öneme sahipti.

Kedilere en çok Antik Mısır'da önem veriliyordu. Bunun sebebi Mısırlıların en önemli gelir kaynağı olan Nil'in çevresindeki buğday tarlalarıydı. Kediler hasat zamanları tarlaları farelerden koruyarak buğdaylara zarar gelmesini önüyorlardı. Kedilerin fare sayısını azaltması onları tanrı seviyesine kadar çıkarmıştı. İnsanlar öldüğünde kedileri ile defnedilir, kedisi ölen aile yaslarını belli etmek için kaşlarını tıraş ederlerdi. Kedilere verilen değer sadece Antik Mısır'da kalmayıp dünyaya yayılmıştır. Japonya'da kedi öldüren bir kişinin ailesinin yedi kuşak boyunca lanetlenmesine inanılır. Kedilerin öldükten sonra yüce bir ruha dönüştüğüne inanan Japonlar, yaşayan kedilerin de başka kişilerin ruhlarına girebileceğini düşünüyorlar.

Kedilere günümüzde eskisi kadar değer verilmese bile günlük yaşantımızda önemli bir yer edinmiştir. Mesela ortaçağ İngiltere'sinde evinde kedi besleyenler yalnız yaşayan fakir ve yaşlı kadınlardı. Yine o yıllar büyücü ve cadı inancının tüm Avrupa'da histeriye dönüştüğü yıllardı. Siyah kedi besleyen bu kadınların kara büyü yaptıklarına dair kampanyalar başlatıldı. Siyah kedilerin geceleri şeytana dönüştükleri konusunda korku dolu halk hikâyeleri üretildi. Bu hikâyeler halk arasında yayıldıkça siyah kedilerin uğursuzluk getirildiğine inanılmaya başlandı.

Bunlarla da sınırlı değil, kedilere yüklenen inançlar. Mesela kedilerin kendilerini çok iyi temizledikleri bilinir. Bir

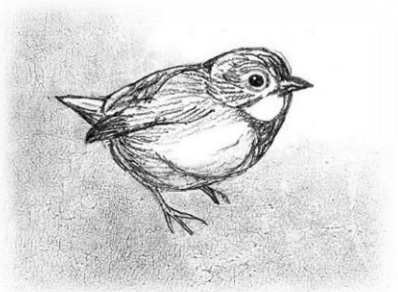
patileri ile yüzlerini temizleyen kediler birçok kültürde yağmurun habercisi sayılır. Hatta bir inanca göre de bu hareket, çok uzakta olup da beklenen bir sevgilinin artık döneceğine işaret kabul edilmiştir.

Bir inanış da gemicilerle ilgili. Eskiden gemicilerin tehlikeli ve uzun yolculuklara çıkmadan önce geminin güvertesine bir kedi getirdikleri ve kedinin davranışlarını yorumlayarak eğer kedi güvertede uslu duruyorsa yolculuğun sakın geçeceğine eğer kedi huzursuz ise yolculuğun kötü geçeceğine inandıkları kayıtlarda geçiyor.

Eğer rüyamızda kedi gördüysek bu pek çok kültürde farklı şekilde yorumlanmıştır. Kimilerine göre bu uğursuzluk olarak yorumlanırken kimisinde ise güzel haberlerin müjdesi sayılmış. Özellikle Hristiyanlık dininden önceki inanışlarda rüyada kedi görmek pek çok güzel şeyin habercisi olarak yorumlanmıştır. Eğer kedi üç renkli ise aşkı talihin yaver gitmesine, tekir ise iş hayatında başarıya, siyah beyaz kedi ise o kişi için yeni bir bebeğinin olacağına işaret sayılmış. Hollanda'da bu bebek konusu biraz daha derinleştirilmiş. Aileler yeni bir bebek istediklerinde boş bir beşiğe kedi bırakıyorlar, böylece talih getirip bebek sahibi olacaklarına inanıyorlar. Bu uygulamayı günümüzde dahi görmek mümkün.

Bütün bu inanışların içinde en yaygın kedilerin bolluk, bereket ve şans getireceği inancıdır. Bu inanış günümüzde de büyük ölçüde geçerliliğini taşıyor. Anlaşılan, en iyisi kedilerle aramızı her zaman iyi tutmak, ne dersiniz?

Ahmet Eren Beyaz

"Bir öğretmen öğrencileriyle her sabah iyilik, güzellik ve sevgi üzerine konuşurdu. Bir sabah, tam konuşmasına başlarken, pencere pervazına bir kuş kondu.

Bir süre şakıdı ve uçtu.

*Öğretmen öğrencilere şöyle dedi:
"Bu sabahki konuşma sona erdi."*

SOYLU BİR DURUŞ: LAKOTA KABİLESİ

Lakota kabilesi Amerika'da en ağır asimilasyona maruz kalmış Kızılderili kabilesidir. Liderlerinden Oturan Boğa, Amerikan hükümeti tarafından geleneksel dansını yaptığı için vurularak öldürülmüştür. ABD, Lakotalar atalarının tarihini ve kültürünü öğrenmesin diye okul çağına gelen çocukları zorunlu yatılı okullara göndermiş, ancak yakın zamanda bu zorunlu yatılı okul yasağı kaldırılmıştır. Toprakları işgal edilen ve zorla bir dini seçmeleri için yıllarca baskı altında yaşayan acılı bu halk, hâlâ ciddi bir yoksulluk içinde hayatlarını devam ettirmeye çalışmakta. Toprakları olan Kara Tepeleri'ni geri alabilmek için Amerikan hükümetine açtıkları davayı kazanmalarına rağmen federal hükümet tarafından toprakları geri verilmemiştir. Bunun yerine o toprakların maddi değerini ödeme baskısı kurulmuştur. Ancak parayı almayı şiddetle reddettikleri için para halen Amerikan hükümetinin kasasında durmaktadır.

Bu vahşi hayvanların tamamen imha edilmesi gerekiyor."
George Washington

"Bir insan takdire layık bir iş yaptığında hepimiz ne kadar harika olduğunu söyleriz. Fakat gecenin ve gündüzün birbiri peşi sıra değişmesini, gökteki güneşi, ayı, yıldızları, yeryüzündeki mevsimleri, her mevsim olgunlaşan meyveleri gördüğümüz zaman bütün bunların insandan çok daha kuvvetli bir varlığın işleri olduğunu fark etmiyor muyuz?"

Çılgın At

"Biz zengin olmak istemiyoruz, barış ve huzur istiyoruz."
(1875'te Kara Tepeler için önerilen 6 milyon dolardan sonra)

Oturan Boğa

"Ben rüzgârın hür estiği, gün ışığının önünü kesen hiçbir engelin var olmadığı bozkırda doğdum. Ben herkesin, her şeyin özgür nefes alıp verdiği; duvarla, çitle, telle çevrilmemiş bozkırda doğdum. Orada ölmek istiyorum. Duvarların arasında değil! "

On Ayı

YAŞASIN ÇOCUKLUK!

Fark ettim ki mini mini insanların ağzından bize "kim bu dert çanağı!" dedirten sohbetlere ne de çok şahit oluyoruz! Yarım adam boyunda küçücük elleri ayaklarıyla yaşayıp giden "geleceğimiz(!)" çocukların suratlarına gözlerimizi kaydırınca gözaltlarında halkalar, kafalarında ak saçlar görmeye başlamak çok da uzak bir gelecekte değil gibi, siz ne dersiniz? Hele de bazı sorunlar çocuklara yansıtılmaya devam edilirse "geleceğimiz" çocuklar çok da geleceğe kalmadan ruhen normalinden çok daha erken çöküp gidecek. Tamam, biraz abarttım. Şimdi biraz daha realist bir şekilde derdimi anlatmaya başlayayım.

Ekonomik problemler, siyasi ortamdaki dalgalanmalar, sosyal problemler ve daha neler neler... Doğal olarak hayatı etkileyen ve gündem olan meseleler. Evet, herkesi alakadar eden ve hayatın içine girmesi son derece doğal olan noktalar fakat hiç değilse en büyük kavgası uzuneşekle saklambaç arasındaki ikilemi olması gereken minikler bunları kafasına takmasa daha hoş bir çocukluk geçirmiş olur diye düşünüyorum. Büyüdüklerinde zaten doğal bir süreç olarak dünyanın, hayatın problemleri ve dertleriyle boğuşacaklar. Bazı kavramların ne demek olduğunu dahi bilmeden sohbetini yapıyor kendilerine dert ediniyorlar(!) Belki de büyüme hevesinden kaynaklı olarak ama zaten istesek de istemesek de zaman geçiyor, küçükler büyüyor, büyükler yaşıyor. En azından dertsizce yaşamak fırsatı varken çocukluklarını yaşasın, bu paha biçilmez fırsatı kaçırmayıp değerlendirsinler.

Vurdumduymazca oyun oynayıp kakhahalar atarken en mühim ekonomik krizlerinin en sevdiği çikolatanın 50 kuruş daha artması, siyasetten tek anladıklarının misafirlikte canlarını sıkı anlaşılmaz sohbetler, en can sıkıcı sosyal sıkıntılarının bu seferinde evcilikte anne olamamak olarak kalması, çocuğun gerçekten "ÇOCUK" olarak yaşaması dileğiyle...

Ela Savgi

ŞAMANİST OLMASAK DA!

Merhaba, sizinle bugün Şamanizm'in nerede kültüre dönüştüğünü ve kültür olarak mı devam ettiğini konuşacağız. Öncelikle size Şamanizm'in ne olduğunu açıklamak istiyorum. Şamanizm tek tanrılı bir din ve inanç sistemidir. Şamanizm'in dini törenlerini şaman adı verilen insanlar yönetir. Şamanizm'e özgü bir çok adet ve ritüel vardır. Bugün Şamanizm'in daha çok adet ve ayinle ilgili kısmına odaklanacağız. Şamanizm'in çıkışı yaklaşık M.Ö 10000'li yıllara denk geliyor. Bir süre din olarak devam eden Şamanizm, insanların Budistlik, Müslümanlık veya Konfüçyüslük gibi dinlere geçmesiyle adet ve ritüelleriyle bir kültür halini aldı. Bu kültüre evrilme olayının daha çok Orta Asya'da yaşandığını ve Orta Asya halk kültürünün Şamanizm'den çok fazla etkilendiğini görebiliyoruz. görebiliyoruz. Bunu din ile kültürün birbirini etkilemesine yorabiliriz.

Orta Asya halkının çoğunun din değiştirdiği dönem 5.yüzyıla 8.yüzyıl arasına denk geliyor. Bu dönemde dinini değiştiren Orta Asya halkı kültürünü tabii ki bırakmadı. Bu yüzden Şamanizm'den kalma adetler hala devam etti. Bu adetlerden bazılarıysa 8.yüzyıldan 1300 yıl sonra yani günümüzde bile hala devam ediyor. Mesela hepimizin bildiği nazar boncukları, aslında nazar boncuğu takmak bir Şamanist âdetidir. Şamanistler bu boncuğu takmanın kendilerini başkalarının kıskançlığından koruyacağına inanırlar. Günümüzde bizler de hala buna inanıyoruz. Ya da biri bir yere giderken arkasından su dökmek, bu da Şamanizm'den kalan bir âdettir. Şamanistler suyun kutsal olduğunu ve bereket getirdiğine inanırlar. Bu gelenekteki amaç ise insanların arkasından su dökerek giden kişinin çabuk dönmesini ve kazasız belâsız gitmesini sağlamaktır. Son olarak hepimizin bir bildiği bir âdetle devam ediyorum tahtaya vurmak. Eski Türkler gö-

çebe oldukları için, daha önce girmedikleri ormanlara girerken, ormandaki ruhları kovmak için ağaçlara vurup bağıracak gürlüğü çıkarırlarmış. Bu davranış aynı zamanda doğa ruhlarına kötü olayları haber verip, onlardan korunma dilemek amaçlıdır. Tahtaya vurma âdeti, sadece Türk kültüründe değil birçok Avrupa kültüründe de vardır. Bu da bize Şamanizm'in sadece Orta Asya kültürünü değil etkileşim yoluyla tüm dünya kültürünü etkilediğini gösterir.

Ahmet Cemal Müftüoğlu

DOĞU TÜRKİSTAN'I UNUTMA!

1949'da Çin Halk Cumhuriyeti tarafından işgal edildi ve özgürlüğünü kaybetti Doğu Türkistan. Bir yandan Sovyetler bir yandan Çin Halk Cumhuriyeti katletti binlerce Uygur Türkünü. Doğu Türkistan demek, Kök Bayrak (ulusal bayrakları) açmak, milli marşlarını söylemek, Türkçe konuşmak yasaklandı onlara.

Sistemli bir asimilasyonla namaz kılanlara işkenceler ediliyor, oruç tutanlara zorla oruçları bozduruluyor, hamile bayanlar doğumuna kısa bir süre de kalsa kürtaja zorlanıyor, onların üzerinde nükleer denemeler yapılıyor. 1966-1997 yılları arasında bölgede onlarca nükleer deneme yapıldığı tahmin ediliyor. Bu durum bölgede sakat doğumları ve kanser gibi hastalıkları tetikliyor.